

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. III. An peccata venialia ex genere sæpius multiplicata fiant mortale?

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

§. III.

*An peccata venialia ex genere sæpius multiplicata
fiant mortale?*

761, **T**Ripliciter multa venialia possunt facere unum mortale. Primo, utrum plura venialia, quorum quodlibet seorsim est veniale, nec materia unius continuatur cum materia alterius, faciat secundum se unum mortale. Secundo, an ex pluribus venialibus, quorum quodvis secundum se est veniale evadat aliquod mortale, quia sequitur ad plura venialia, quorum materia, aut effectus continuantur, & coalescunt in unum. Tertio, an voluntas committendi omnia venialia sit mortalis.

Dico primo, nulla multitudo venialium, quorum singula secundum se sunt venialia, nec ratione materiae, aut effectus coalescunt in unum, possunt unquam titulo solius multiplicationis efficere mortale, ita Theologi cum S. Th. 1. 2. qu. 88. art. 4. apud Rhodes arbitran-tes id esse de fide probatur ex Trid. Sess. 6. cap. 11. & can. 23. docente, *per venialia non amitti justitiam, & in justis esse peccata venialia juxta illud in multis offendimus omnes*, sed si venialia multiplicata facerent mortale, per illa amitteretur justitia. Confir. quodlibet eorum committitur solum cum advertentia ad levem malitiam, uti supponitur, ergo etiam collectivè sumpta nequeunt

esse mortale, simul enim sumpta non mutant suam essentiam.

762. Ex hac conclusione sunt verè sequentes sequelæ. Primo, non peccati mortaliter ab eo, qui singulis diebus paucos omittit in Breviario versiculos, aut singulis diebus jejuniij leviter violat jejunium, aut singulis diebus festis parum laborat, aut plura diversæ rationis vota singulis diebus obligantia non implet e. g. non orat quinque Pater & Ave, aut non dat Eleemosynam unius grossi, non abstinet à vitro vini &c. supponendo vota ejusmodi esse alligata diei. Ratio omnium, quia nullius actus materia mortaliter unitur cum materia alterius.

Oppositum dic, si vovens expressè intendat supplere altero die, quod est pridie omissum, sic enim materia unius diei augetur cum alia, Sporer p. 1. tract. 1. Proem. cap. 5. a num. 39. ad 42. amplians ad eum, qui ejusmodi peccata venialia omnia intenderet committere, proinde cuncta venialia unirentur sub una principali intentione. Ratio quia propositum ea committendi non potest pejus esse, quam sint actus intenti, sed omnes actus intenti sub uno proposito, ac in eo uniti solum sunt veniales, ergo etiam

am propositum committendi omnia est veniale.

Sanch. *Lib. 1. Decal. c. 4. n. 16.*
Bonac. *D. 2. de peccatis q. 3. p. 5. n. 29.*
faciunt reum mortalis plura modica vota sive ea sint rationis ejusdem, ut si voveas pro una die distinctis votis sex decades Rosarij, sive rationis diversæ ut uno decadem unam Rosarij, altero Eleemosynam unius grossi, tertio singulis horis elevare mentem in DEUM, dantes rationem, quod omnia illa vota uniantur in virtute Religionis, quibus etsi fateatur eorum sententiam esse probabilem, attamen contradicit Pal. *p. 1. tr. 2. D. 2. p. 9. §. 4. num. 11.* cum Soarez *Lib. 5. de voto c. 5. num. 11. & 12.* ubi affirmat promittentem singulis horis Elevationem mentis in DEUM, vel quoties missam audiet, nihil ex ea omittendum, & in pluribus horis non elevaret mentem in DEUM, in pluribus missis modicum omitteret, nunquam mortaliter peccaturum, quia, inquit, una materia cum alia non colligatur, seu quod perinde est, non uniantur inter se, & quidem ex mente Soarez vota etiam ejusdem rationis, cum det exemplum in voto singulis horis elevandi mentem in DEUM. Assentior de votis diversæ rationis, secus si sint de eadem materia. Secundò leviter delinquit, qui plures inducit die jejuniij ad modicam violationem, die Festo multos ad brevem laborem, Dominus multis famulis similem imperans, aut disponens, ut sibi succedant per totam diem singuli in modico labore: istud postremum videtur fraudem sapere, ac malè sonare teste Sporer *num. 42.* Ego censerem secluso scandalo consequentiam esse legitimam:

Dominus potest sine mortali multis mandare ut eodem tempore singuli laborent per unam horam, ergo etiam potest mandare ut sibi succedant singuli in labore unius horæ; utrique enim labores constituunt conjunctim notabilem.

763. Conclusioni videtur contrarius Vasq. *1. 2. D. 158. c. 6. num. 60.* docens frequentem legis transgressionem esse mortalem, quia notabiliter læditur finis Legis-Latoris, etsi aliàs esset venialis: idque patet in Religiosis, quorum Regulæ communes non obligare solent sub culpa gravi, imò nec sub levi, quos tamen passim violans peccat mortaliter, eo quod videatur eas contemnere, ac se exponere periculo transgrediendi vota juxta Sylvest. *verb. Religio. 1. q. 12. Disto 4. Valentia 2. 2. D. 10. q. 4. p. 5. vers. atque ita est.*

Verum negatur graviter lædi finem, cum enim actus violantes inter se non uniantur, uti supponitur, actus repetitus nequit notabilius violare, quam non repetitus.

Exemplum de Religiosis monstrat culpam gravem, si ex repetitis violationibus Religiosorum imminet periculum violandi vota, sed negatur quod repetitio inducat tale periculum.

Nihilominus ex alio capite peccat mortaliter, nempe quod graviter noceat disciplinæ Religiosæ, ceterosque non modicè scandalizet videntes eum passim garrere, cubicula ingredi, Epistolas clancularias scribere, &c. Præterea ejusmodi violator se reddit ineptum ad perseverandum in Religione, in qua tamen sub mortali tenetur perseverare, contra quam

obligationem agit passim transgrediens Regulas Pal. num. 3. ex Sanch. Lib. 6. in Decal. c. 4. à n. 18.

764. Dico secundò peccata secundum se venialia fiunt mortale, si plura præcesserunt, quando eorum materia, aut effectus est capax continuationis moralis, ut coalescant in unum, tunc enim actus complens materiam gravem, aut damnum grave evadit mortalis, qui aliàs, si ceteri non præcessissent, fuisset venialis, ita Pal. num. 4: Vasq. D. 146, c. 2. Sanch. Lib. 1. in Decal. c. 4. num. 9. Ratio est, quod materia ultimi actus unita moraliter cum præteritis fiat gravis, hoc autem ipso, si voluntas cum plena advertentia fertur in eam, evadit mortalis.

Exemplificant passim Doctores in furtis minutis moraliter continuatis, quorum illud, cujus materia de se levis juncta prioribus efficit quantitatem notabilem, fit mortale sive ea fiant eidem, sive diversis; in eo tamen est differentia, quod dum fiunt diversis, major requiratur quantitas, unde Mol. D. 689. determinat duplo, & adhuc majorem quantitatem postulat in furtis factis personis diversis. Rursus eò major quantitas est necessaria, quando minuta furtiva contingunt per majora intervalla, deficit enim magis unio damni unius. Et ideo Less. Lib. 2. c. 12. dub. 8. post. num. 46. exprimit famulum intra annos quatuor surripientem per nummos, aut crucigeros unum aureum non esse damnandum mortalis peccati, nec hujus facit reum à triginta mercatoribus singulos pacios auferentem Laym. Lib. 3. p. 1. c. 1. nu. 6. similiter probabiliter peccat solum venialiter, qui modicum furatur sciens alios

etiam modica furari, aut esse furatos absque omni suo consensu, & influxu esto advertat damnum grave inferri, quia ipse per furtum suum non nocet multum, nec cooperatur alijs, Lug. D. 16. de Just. num. 55. contra Mol. Vasq. & communiorum.

765. Colligitur ulterius primò quomodo is, qui singulis diebus facit modica debita e. g. mutuo accipiendo grossum, tandem fiat gravis debitor, nam omnes obligationes leves solvendi conflantur in unam gravem, debita enim minuta invicem unita moraliter efficiunt unum debitum grave per contractum.

Unio moralis interruptitur, seu continuatio furti sequentis cum præcedente vel per notabilem distantiam (qualis secundum Rebellum est quatuor annorum, secundum Sanch. unius anni, secundum Caspensem sex mensium) vel per pœnitentiam de præteritis, vel per propositum restituendi præterita, vel per impotentiam supervenientem restituendi præterita ante furtum complens gravitatem, Dian. p. 3. tr. 6. Resol. 25.

Colligitur secundò graviter contra justitiam agere illum, qui sæpe leviter vulnerat alterum, aut percutit, quando vulnus, aut percussio ex sequentibus propter unionem moralem cum prævijs nocet graviter.

Idem dic de detrahente alicui multis parvis detractionibus, ut tandem graviter famæ nocuerit: quod si detraxerit inadvertenter ad gravitatem, adhuc graviter obstringitur saltem ex charitate reparare damnum, imò etiam ex justitia, supposito, quod non reparatio famæ sit moralis detentio famæ alienæ. Vide Ros-

mer

mer in Opusc. de Just. & Fure folio
mibi 486.

Colligitur tertio graves esse fures obligatos restituere mercatores adulterantes modice pondera, & mensuras, ancillas, ac Oeconomus minutim clepentes ex rebus Dominorum, nisi hæc minutia sint in rebus comestibilibus non prætoriosis, nec dentur exteris, sed absumentur ab ipsis, etsi continuo fiant Sporer n. 46.

Colligitur quarto notabiliter peccati in temperantiam die jejuniij à sapius modicum comedente deveniendo ad complementum materiae gravis, aut si noxium cibum, vel potum sumas per intervalla cum advertentia lædendæ graviter sanitatis.

Colligitur quinto grave esse delictum contra Religionem primo sapius modicum die Festo laborando e. g. si excedas tempus duarum horarum, aut ex officio divino plura modica omittendo æquivalentia uni horæ minori (ita Soarez allegatus num. 762, loquens de vovente orare integrum officium, & in singulis horis omittente unum Psalmum, quia omnes omissiones adunantur in unum) aut qui plura vota de rebus modicis ejusdem rationis quavis die implenda negligit, dummodo materia tota, quæ adunantur in unum, sit notabilis, videtur esse contra Soarez cit.

766. Dico tertio propositum committendi omnia venialia, quæ committenda occurrunt, & vitandi sola mortalia per se, seu spectato præcisè eorum objecto non esse mortale, per accidens vero nempe ratione proximi periculi posse esse mortale. Ita Laym. Lib. 1. tr. 3. c. 5. num. Sanch. c. 5. n. 4. & c.

contra Pal. p. 1. tr. 2. D. 2. p. 9. §. 2. num. 5. Pars prima probatur is non peccat mortaliter, cujus objectum manet inter limites peccati venialis, sed sic proponens committere peccata venialia objectum manet inter limites peccati venialis, vellet enim displicere in omnibus, ac in nullo graviter, siquidem omnia illa committendo per se non peccat, nisi venialiter, ergo etiam volendo omnia committere per se non peccat, nisi leviter, representatio enim simultanea omnium secluso periculo non representat ullam gravitatem culpæ.

Pars secunda contra præfatos probatur ex num. 760. quisque se exponens proximo periculo gravis offensæ peccat graviter, sed proponens committere omnia venialia exponit se proximo periculo gravis offensæ uti ibi monstravi.

767. Arguunt adversarij primo si præfatum propositum esset mortale per accidens propter periculum, quisque sub mortali teneretur vitare aliqua venialia, si enim sub mortali teneretur non committere omnia, teneretur vitare aliqua sub eodem reatu, sed nulla venialia teneretur vitare sub mortali, quia nulla talia possunt assignari. Conf. commissio omnium venialium non est mortalis, ergo nec voluntas committendi omnia.

Respondeo ad primum distinguo majorem teneretur quisque vitare aliqua venialia determinata. Nego majorem, aliqua indeterminate, quatenus teneretur vellet non committere omnia, quæ occurrunt concedo majorem, sic distinctâ minori ad ejus probationem fateor nullum à nobis assignari posse determinatum, re ipsa autem aliquod esse, ad cujus existentiam

tiam ita fervor Charitatis, ac ubertas auxiliorum imminuitur, e contra inclinatio ad peccandum ita intenditur, ut sit impossibile moraliter citra uberius auxilium resistere gravi tentationi.

Ad confirmationem Respondeo quod commissio omnium se offerentium venialium non sit mortalis in non advertente ad periculum, secus inadvertente.

768. Arguunt secundò si venialia proximè disponerent ad mortale sequeretur quod voluntas committendi omnia venialia esset impossibilis cum firmo proposito vitandi omnia mortalia, sed non est impossibilis, quia vel esset impossibilis propter omnia venialia simul sumpta, vel propter aliquod specificum: non propter primum, quia nunquam simul committuntur: non propter secundum, quia aliquod veniale specificum esset mortale, quod repugnat. Confirmatur. Videmus plures venialia non multum curantes, re ipsa autem mortaliter, non peccantes, sed ab his magnopere abhorrentes.

Respondeo ad secundum concedo majorem, nego minorem ad probationem dico esse impossibilem propter annexum periculum mortaliter peccandi, hoc tamen periculum non esse annexum ulli determinato quoad nos, sed indeterminate, unde, cum nullo determinate peccemus cum advertentia ad tale periculum, ideo respectu nullius determinate com-

mittendi est obligatio gravis id vitandi, sed duntaxat est obligatio non habendi voluntatem committendi omnia, huic enim inseparabiliter est annexum periculum mortalis peccati, non propter omnia simul committenda, cum nunquam simul committantur, sed propter aliquod ex committendis indeterminatè.

Ad confirmationem nego assumptum loquendo de quibusvis venialibus, admitto autem de certis venialibus non ita periculosus, ut Officiosi Mendacis, &c.

Vide *num. 763.* cit. Valent. S. Th. 2. 2. q. 168. *Art. 9.* in quo docet Professionem Religiosorum principaliter cadere supra vota, secundario supra observantiam Regularem, Valentia vero negat obligationem tendendi ad perfectionem distingui ab obligatione Professionis; unde Religiosus catenus peccat contra obligationem tendendi ad perfectionem, quatenus peccat contra vota, & Regulas, atque adeo ea, quæ graviter non opponuntur votis, & Regulis etiam non contrariantur graviter obligationi tendendi ad perfectionem, quia tamen passim violans Regulas labefactat disciplinam, ceteros scandalizat, sequere reddit ineptum ad perseverandum, talis proponens fervare duntaxat vota peccat mortaliter propter periculum non perseverandi, ut præmissi *n. 763.*

